

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy hóra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség
és
Kiadóhivatal:
Főplacc, a városháza
szemben.
Hirdetések a legmér-
sekeltebb árszámítás
mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Erdély Sándor beszámolója.

Debreczen, június 7.

(—s) Az egyházpolitikai javaslatokat ma már olybá vehetjük, mintha teljesen megvolnának, mert ahhoz kétség nem férhet, hogy az a néhány paragrafus, melynek törvénybe iktatása még hátra van, a legközelebbi tárgyaláson sikerrel fogja megjárni a törvényhozás retortáját. Ebbeli reményünket különösen két körülményre alapítjuk; az egyik az, hogy az ultramontán reakció ereje szavazásról szavazásra határozottan csökkent, s így annak, miután a harmadik szavazásnál az ellenállás már minimális volt sikerében, a negyedik alkalommal zérusra kell leolvadnia; — a másik körülmény pedig az, hogy a nagy, alapvető reformoknak, t. i. a polgári anyakönyvvezetésnek és a kötelező polgári házasságnak erélyes és gyors végrehajtása, aminek a Bánffy miniszterium neki fogott, teljesen lefogja lohasztani a néppárti klerikális agitáció erejét, a mennyiben e törvényeknek végrehajtása után egyrészt az ultramontán izgatónak be kellend látniok, hogy további erőlködésük teljesen hiábavaló, másrészt meg azoknak, akiket a klerikalizmus jelszavai félre vezettek, okvetlenül ellenkező meggyőződésre kell jönniök, arra t. i. hogy az egyházpolitikai javaslatok semmiféleképpen sem veszélyeztetik a vallássságot, hanem ellenkezőleg, nálunk is épp úgy fogják erősíteni és szilárdítani a vallásos érzületet, mint Európa legtöbb államában, ahol ilyen törvények már évtizedek óta érvényben vannak, és ezen felül ezek a reformtörvények — miként Erdély Sándor igazságügy-miniszter beszámoló beszédében nagyon helyesen és találóan mondotta — hazánk újabb ezredéves fennállásának legbiztosabb alapkövét fogják képezni, mert a békét, a türelmességet és az önzetlent, tiszta felebaráti szeretetet megállapítják, mely minden magyar állampolgárt felekezeti különbség nélkül teljesen egyenlővé tesz.

Valóban Erdély Sándor igen helyesen cselekedett, midőn választói előtt, kiknek zöme a néphez tartozik, e kijelentéseket nyomatékkal hangsúlyozta, mert azon vádakkal és ráfogásokkal szemben, amelyekkel a szabadelvű pártot és főképp az általa inaugurált egyházpolitikát kezdettől fogva az összes antiliberalis elemek folyton illeték, nem lehet elégszer ismételni az igazságnak szent szavait.

Erdélyi igazságügy-miniszter a kormány jövőbeli programját is körvonalozta, s e tekintetben különösen a köz-

igazgatás reformjáról és a kuriai bírásokodásról szóló törvényjavaslatok a legfontosabbak. Az persze nagy kérdés, hogy ezeknek megvalósítása minő akadályokba fog ütközni, mert a mi parlamentünkben a kormánybuktatás lévén az ellenzéki pártok egyetlen és legfőbb célja, ehhez a felfogáshoz képest az ellenzéki pártok mindent elkövetnek arra, hogy a kormány munkáját megnehezítsék és lehetetlenné tegyék.

Ez a felfogás az, a mely az ellenzéket arra is elragadja, hogy gyakran nem közérdekű, kicsiny jelentőségű dolgokat terjedelmesen, nagy zajjal tárgyal, mert ez által is hátráltatni lehet a komoly munkát. Az igazságügy-miniszter malacziózus, de találó megrovással mutatott rá erre a praktikára és egyuttal a nyugodt önértet hangján hívta föl választóit, hogy vizsgálják meg, hogy hol dolgoznak komolyan és csatlakozzanak oda és dolgozzanak. Ez az egyetlen út, mely a haza javára vezet!

— **A delegációk megnyitása.** Bécsben a delegációk ülészaka tegnap nyílt meg. Az osztrák delegációban Lobkovitz herceg hosszabb megnyitó beszédében vázolta a delegációk teendőit a megnyílt ülészak folyamán. Különösen meleg szavakat szentelt gróf Kálnoky volt miniszternek, mely bucsu szavak után üdvözölte gróf Goluchowszkyt, a külügyért. Gr. Andrássy Aladár, a magyar delegáció elnöke megnyitójában elsősorban szintén gróf Kálnoky volt külügyminiszterrel foglalkozott. Rendkívül előismerő hangon szólott a külügyek vezetésének terén tanúsított mérsékletéről, a monárcchia és a trón iránt szerzett érdemeiről. Nem tartózkodott azonban annak kijelentésétől, hogy a visszalépett közös külügyminiszternek a balkán-államokkal szemben folytatott politikája nem minden tekintetben felelt meg a magyar érdekeknek. Ezen szempontnak tekintetbe vételét ajánlja az új külügyérnek, kitől (éppen ott szerzet tájékozottságnak alapján) többet vár.

— **Belföldi hírek.** (Miniszterek a Vaskapunál.) Tegnapelőtt fényes diszebed volt a Vaskapuzhoz lerándult miniszterek tiszteletére. A diszebeden részt vettek a minisztereken kívül a velők lerándult bizottság, a főispán stb. Ma délelőtt a miniszterek a hatóságok küldöttségeit fogadták. — (Beszámoló) Helfy Ignác, a szegvári kerület képviselője pünkösdi első napján Mindazenten Balogh János szentesi képviselő kíséretében, Szegváron pedig a második ünnepen Justh Gyula, Endrey Gyula és Balogh János kíséretében tartotta meg beszámoló beszédét. Helfy különben beszámolójában kerulte az egyházpolitikát, de Justh Gyula élesen kelt ki a néppárt ellen. Endrey Gyula a vármegeyi kormányzatot ostorozta. — (Esküdtszék és katonai becsületbíróság.) Szemecz Emil a Magyar Állam szerkesztőjét, ki tartalékos honvédfőhadnagy, egy cikkekben foglalt királysértés miatt nemrégiben 9 havi államfogházra ítélte a budapesti esküdtszék. Mint Székesfehérvárról tavirozzák, a székesfehérvári 81. sz. honvéddandár tisztikara Hubert Andor tábornok elnökelete alatt tartott gyű-

lésén tegnap tárgyalta ugyane dandár kötelekébe tartozó Szemecz királysértési ügyét. A tiszti gyűlés harminczegy szavazattal egy szavazat ellenében kimondotta, hogy Szemecz Emil tartalékos honvédfőhadnagy ellen királysértésére való elíteltetése miatt a becsületügyi eljárás megindításának helyét nem látja.

— **Külföldi hírek.** (A bolgár fejedelem nyilatkozatai.) A Presse beszélgetést közöl Ferdinánd bolgár fejedelemmel, a ki kijelentette, hogy a mióta Sztouilov vette át a kormányt, a hangulat az országban sokkal nyugodtabb, mert Sztouilov kormányzata senkire sem veszélyes. Sztambulovnak nincs oka panaszkodni, ha ellene vizsgálatot indítottak. Üldözéséről nem lehet szó, a mi Bulgáriának Oroszországhoz való viszonyát illeti, Bulgária minden körülmények között fenn fogja tartani függetlenségét, bár érzi, hogy Oroszországnak hálával tartozik. Törökországgal szemben a kormány mindenkor a legnagyobb loyaltást tanúsítja. — (Eltűnt rendőrigazgató.) Pétervári jelentések szerint a rendőri ügyosztálynak politikai igazgatója, Lerche államtanácsos nyomtalanul eltűnt. A mult hó 28-án hagyta el lakását s ma már bizonyos, hogy Lerche politikai gyilkosságnak esett áldozatul. Lerche tárczáját, melyben pénz volt, zsebóráját és ékszereit otthon hagyta. Lerche ösmeretes volt a politika bűnel gyanusítottakkal szembeni drákói szigoráról. — (A román kulturliga) nagygyűlésén dr. Luegert, az ismert magyarfalót és a bécsi antiszemita vezérét megválasztották disztagnak, melynek következtében több tag bejelenti, hogy kilép a liga kötelekéből. — (A keresztény egyházak egyesítése.) Konstantinápolyi telegramm szerint a patriárka arról értesítette Mihály szerb metropolitát, hogy a szent zsinat választani fog a pápának encziklikájára, melyben az összes keresztény egyházakat a római katolikus egyházzal való egyesülésre szólította föl.

A magyar állam befolyása a külpolitikában.

Az a jövőre nézve is irányadó siker, melyet báró Bánffy nemcsak önmaga, hanem az egész magyar parlament részére is kivívott a magyar befolyás érvényre juttatása által a külügyminisztérium vezetésére, vissza fog hatni a magyar delegáció működésére is. Mint értesülünk, — biztos, hogy a katonai költségek ismét fokozott igényeinek lelkiismeretes vizsgálata mellett a magyar delegáció azon helyzetben lesz, hogy az állami pénzügyek folyton fejlődő és kedvező állása alapján a közös hadsereg költségvetésében elkerülhetlenné lett több kiadásokat megszavazza.

A delegációk ülésésének lefolyása újból be fogja bizonyítani, hogy ennélégva a magyar állam bir a legnagyobb politikai megbízhatósággal a monarchia nagyhatalmi állásának fentartásához szükséges követelmények teljesítésére nézve és ezért jogosult is e kötelességteljesítés alapján irányadó befolyást gyakorolni Ausztria-Magyarország külpolitikájára. Mióta az 1867-iki törvények a delegációk intézményét, megteremtették a magyar kormányok és a magyar parlament a legnehezebb viszonyok közt bebizonyították, hogy a magyar nemzet a magyar állam hatalmának erősítése érdekében okos előrelátással a legnagyobb pénzügyi áldozatokat hozta azért, hogy a közös hadsereg reformja,

és nagyobbítása által az osztrák-m. monarchia nagyhatalmi állását és a békét biztosító hatalombefolyását erősítse. Magyarország alkotó tevékenysége gazdasági téren és az ezzel nöött nemzeti gazdagsága megengedte, hogy a nagy pénzügyi áldozatok dacára a magyar állam pénzügyei konszolidáltak maradtak, sőt évek sora óta rendszeresen 25-30 millió feleslegünk, mondhatni, biztosak. A magyar államférfiak által és az osztrák részről éveken át tanusított ellenállással szemben egy magyar államférfi teremtő, reformáló pénzügyi lángelméje által a monarchiában létesítendő aranyérték a magyar államnak nemcsak állami tekintélyét és gazdasági erejét gyarapította, hanem a monarchia politikai és katonai hatalmi állását is megerősítette egy biztos és gazdaságilag egészséges alapon. O Felsőge a király fenkölt állam férfini bölcsessége és nemes igazságérzéke a magyar nemzet ez államfenntartó áldozatkészségének hálás elismerésében mindig bebizonyította királyi háláját is azzal, hogy, mint a monarchia két államának közös uralkodója az igazságnak megfelelően mindig a magyar állam törvényes hatalmi és jogigényeit mellett döntött.

Báró Bánffy miniszterelnöknek eléggé nem becsülhető érdeme az, hogy kormányzói működésének rövid ideje alatt, a legmagasabb királyi bizalom által támogatva és segítve a magyar állam szuverenitási jogait a legsúlyosabb bonyodalmak mellett nagyobb sikerrel jutatta érvényre mint ez 1897. óta bármikor sikerült. Mint a „Pester Correspondenz” előkelő helyről udvari körökből értesül, báró Bánffy miniszterelnök állása a fokozott és minden irányban erősült királyi bizalom által nemcsak most, de a jövőre is biztos alapon konszolidálódott, mert legfelső helyen báró Bánffy iránt hálások azért, hogy míg Ausztriában a belső nehézségek szaporodnak és a pártküzdelmek elfajlása elharapódzott, ezzel ellentétben a magyar állam belső megerősödése oly haladást tett a mely a legnagyobb haszonnal van a monarchia hatalmi állásra.

Nehézségeket és elkeseredett vitákat tehát csak az osztrák delegációkban várhatunk.

Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a következő felhívást intézte a debreczeni kamarához:

Az alulírott kamara keblében fölmerült

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Inségesek.

— Irta: Békefi Antal. —

Az öreg hangya.

Egy inséges öreg anyó nagy buzgalommal szedegette déltájon egy nagy uri ház előtt a hulladékokat.

Fát vágtak ott az imént és szemet szórtak le a pincze utczai száján: hát maradtak a havas földön elszórtan akkora hasábockska fák, mint a milyennel a mesebeli liliputi hercegeknek fűtenek a mogyoróhéj szalonjukban.

Ezt a tüzelőhulladékot szedte, szedegette az anyó. Öreg volt már nagyon. Nagyokat húzott a friss levegőből, a mint elfáradva, zihálva bukdácsolt a törmelékekért.

Egyszer jött ott mellette két ur. Az egyik éppen a nagy ház ura volt és nézte az öreg anyót, a kinek a hóra terített piros keszkenőjében már jócskán volt a liliputiak kincséből: harminoz negyven szilánk fahulladék.

az az eszme, hogy a hazai kereskedelmi és iparkamarák fontos közgazdasági jelentőségükhez s törvényes hivatásukhoz méltó módon a millenárius ünnepek alkalmából a nyilvánosság elé lépjenek. Evégből tervbe vétetett, hogy az 1896-iki ezredéves országos kiállítás kapcsolatban tartandó kongresszusok sorozatában kamarai kongresszus is tartassék, amely nem birna ugyan az 1868. évi VI. törvényezikk 3. §. g. pontjában jelzett és csupán a kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ur által egybehívható egyetemes kamarai gyűlés jellegével, de alkalmat szolgáltatnak a hazai kamarának arra, hogy az ország általános közgazdasági fejlődésre kiható, esetleg pedig a kamarai intézményt magát érintő némely kérdés megvitatás alá kerüljön. s arra nézve a kamarák állásfoglalása kifejezésre jusson. Ez a kongresszus a kiállítási kongresszusok rendező bizottságának elnökétől nyert értesítés szerint legcélszerűbben az 1896. év június hava folyamán volna megtartható, mivel a kiállítás első hetei a megnyitással kapcsolatos ünnepek által vétetnek igénybe, a későbbi hónapok pedig jórészt a már eddig bejelentett más-nemű kongresszusok által vannak lefoglalva.

A midőn ezeket a tisztelt elnökségnek tudomására hoztuk, van szerencsénk megkeresni, hogy a fölvetett tervre nézve a saját nézeteit velünk lehetőleg mielőbb közölni s amennyiben a kamarai kongresszus megtartását a maga részéről kívánatosnak tartaná, egyúttal a kongresszus napirendjére tűzendő ama kérdéseket is jelezni sziveskedjék, a melyek nézete szerint tárgyalandók volnának. A mennyiben a tisztelt társ kamarák a kongresszus megtartásának eszméjéhez hozzájárulnának, a további teendők megbeszélése végett értekezletet fognának összehívni.

A zenede matinéja.

A mi derék zeneiskolánk, mely *Simonffy* Emil igazgató páratlan szorgalmu vezetése és a tanári kar buzgó működése mellett már eddig is fényes eredményeket ért el, növénydékei előmenetelének bemutatása végett folyó évi június hó 9-én, vasárnap, a zenede helyiségében hangverseny-matinét rendez.

Műsor:

1. Schumann R. Manfréd dalmü nyitánya. Zongorán 8 kézre előadják: *Berger*

Margit, Eötvös Flóra, Fried Eta, Steinacker Viola.

2. Weber K. M. 62. mű. Rondo brillant. Zongorán előadja: *Farkas Erzsike.*

3. Székely Imre. 17. magyar ábránd. Zongorán előadja: *Harsányi Emma.*

4. Kiss József. Simon Judith. Költemény. Szavalja: *Zivuska Jolán.*

5. Beethoven L. 31. mű. 2. sz. Sonata. Allegretto. Zongorán előadja: *Rosenberg Ilona.*

6. Weber K. M. Büvös vadász dalműből Agatha dala. Énekli *Spitz Karolina.*

7. Chopin Fr. 71. mű. 1. sz. 8. polonaise. Zongorán előadja: *Eötvös Flóra.*

8. Rossini J. Részlet Tell Vilmos dalműből. Zongora kíséret mellett éneklik: *Harsányi Emma, Luchs Olga, Raics Erzsike, Spitz Karolina, Zivuska Irén.*

9. Liszt F. 14. magyar rhapsodia. Zongorán előadja: *Gödény Ida.*

10. Goldmark K. 30. mű. Zongora ötös. Allegro vivace. Allegretto con spirito. Allegro vivace alla breve. Előadják: *Berger Margit (zongora), Friedman József (hegedű), Hitessi Lajos (hegedű), dr. Ujfalu József (mély hegedű), dr. Forray Andor (gordonka).*

A műsor egyes számainak előadása alatt az ajtók zárva tartanak.

Dr. Forray A., Friedman J., Hitessi L., Dr. Ujfalu József urak szivességből működnek közre.

Helyárak: Számozott szék az öt első sorban 1 frt, a következő sorokban 70 kr. Állóhely 50 kr. — Jegyek előre válthatók egyleti pénztáros Tóth Béla gyógyszerész urnál. — Felülfizetéseket köszönettel fogadjunk s hirtalpig nyugtázzunk.

Kezdeté délelőtt pontban 11 órakor.

Irodalom — Művészet.

* A magyar néptanítók és a népoktatásügy helyzete címmel *Dobó Sándor*, h. böszörményi tanító, a „*Tanítók Lapja*” f. szerkesztője egy füzetben mondja el véleményét, beható tanulmányozás után, a *czimben* foglalt fontos ügyről. A bevezetésből,

— No, szorgalmatoskodik anyjuk? Mi?

A ház ura szólott reá. Az öreg anyó nagyon megijedt. Alázatosan, de milyen alázatosan tudott nézni. A nagyságos urra könyörgő, összekapirgált holmicskájára védő pilantásokat vetett. A könyörgő tekintetével ezt mondta; „A Jézus szive szállja meg a nagyságos urat, ne vegye vissza, lássa milyen gyámoltalan öreg vagyok.” A védő nézésével ezt: „Ne félj, holmicskám, nem adlak, tudok én pörölni: hogy a madaré a szem, a mit az utcán talál.”

Ezt azonban kimondotta:

— Hátigen, igen, csókolom kezét, kemény a télidő . . .

— De hisz kend nagyon gyöngye anyó, nem birja elcipelni.

— A hangya, csókolom kezeit, még gyöngébb, mégis elhuzza azt, a mit talál . . .

— Az már igaz. Hát jöjjön csak kend ide be a házba velem, invitálta meg a ház ura az inséges öreg hangyát, a ki eleintén megijedt, hogy tán kikap odabent, meg a holmicskáját is elszedik, de egy bátorító szóra csak összeszedte a batyuját és betepegett a kapu alá.

A ház ura kihozatott oda egy kisebb zsák lisztet és egy csomó tüzelőfát.

— No most meglátjuk elbirja-e a hangya, a mit talál? — szólott a ház ura az öreg anyósna, a „ki lelkendező szemekkel pislogott.

— Oh, oh . . .

— Itt van ez a liszt, meg ez a fa annyit vihet el kend belőle a mennyit elbir . . .

Ugy ám — nem mese szegény öreg anyó, nem mese, mert a mesék néha megésnek ebben a ros világbn.

Az anyós nagyot hálalkodott és hozzáfogott. Oh, milyen megható munka volt ez. A szegény hangya keserves küzdelme.

A zsákot nem bírta. Le-leejtette, meg újra fölvette és küzdött vele.

— Oh Jézusom — fakad fel végre a szívéből az imádság — csak most az egyszer adj még annyi erőt, mint egy hitvány lovacsának.

De bizony csak nem engedte magát. Már ha az isten neki adta ő bizony nem felezi meg. Nekiesett újra és roskadozva vergődött, mint egy gyámoltalan hangya a

mely a munka eszmemenetét ismerteti, közöljük a következő részletet:

A magyar nemzet újabb ezredévre fentmaradását, nem a manicheus szaporítása, hanem kulturájának magyar nemzeti irányban való fejlesztése által fogja eszközölni.

A fegyver megöl, a tudomány megtart. Ezt ma mondhatjuk el legjobban, midőn az örökös általános fegyverkezésbe a „békeharcz“-ban az egyes államok ereje egymás után merül ki.

Különbten ideje a bajokat feltárnunk, már azért is, mert reményünk van, hogy az egyházpoltikai kérdések megoldása után, előtérbe lép az iskolapolitika, melynél fontosabb s égetőbb kérdése nincs ma hazánknak. Ezután következnek csak a közigazgatásügy szintén fontos kérdéseinek tisztázása.

Wlassics közoktatási miniszter ur már jelezte is a parlamentben, hogy az 1868. XXXVIII. törvényt revisió alá veszi, tehát nem is alkalom nélküli, hogy egy tanító, ki az iskolában él, elmondja mindazt a mi helytelen, a mi rossz, a mi fájó, a mi seb és reá mutat a véleménye szerinti helyes gyógykezelésre és gyógyszerre is!

Egyéni nézetek jellegénél többet érnek az e munkában lerakott elvek, mert azok nagy részét a tanítóság évtizedeken át sürgette és hangoztatta, csak hogy nem volt a ki meghallgassa.

Azt hiszem, hogy Wlassics miniszter szavai, melyeket a tanfelügyelők küldöttségének f. év márcz. 8-án mondott némi reményt nyújtanak arra nézve, hogy e munkát, én mint a népoktatásügy szerény szolgálója nem irtam teljesen hiába.

Reméljük, hogy a tanítóság őszinte szavát épen Wlassics miniszter ur, ki tőlünk „bizalmat kér“ és a ki felhatalmazott minket, hogy az „őszinteség teljes bátorságával“ mondjuk el „célravezetőknek tartjuk-e az általa fölvetett eszméket vagy sem“ és a ki „biztosított minket, hogy véleményeink meghallgatása és megfontolása után az általunk tett javaslatok figyelembe vételével fog intézkedni“ „a ki előszeretettel viseltetik a népoktatás tényezői iránt“ meghallgat minket, mert ellenesetben idézett szép szavai előttünk pusztá frázisokká válnak.

Nem szeretné azt a népoktatásügy egyetlen munkása sem, ha ismét a Trefort-korszak lépne életbe. Tett, megfontolt cselekedet kell mielőbb, mely közoktatásügyünket minél behatódóan reformálja.

Eddig ez állam pénzügyi helyzete volt

az oka, hogy a népoktatásügy és a tanítók helyzete nem rendeztetett, ha még most is halasztatik e kérdések megoldása, midőn fölösleggel záródnak az állampénztár évi mérlege, úgy azt a vezető, a kormányzó egyéniségek nem akarásának, vagy tehetetlenségének lennének kénytelenek betudni!

A munka beosztására megjegyzem, hogy bár a czimből azt lehetne következtetni, miszerint a tanítók helyzetével foglalkozunk előbb, e részt hátrább tettük, mert fontosabb az ügy, mint a személyek érdeke, azért helyesebbnek tartottam előbb a népnevelésügy helyzetével s csak azután a tanítói kar viszonyával foglalkozni. Végül az „Irányszámék“ című részben azokat az iskolapolitikára vonatkozó gondolatokat szedtem össze, melyeket az egyes vonatkozó szakaszoknál ki nem fejeztem, vagy fontosságukat tekintve ismételni, s e szakaszba újra behozni jónak, helyesnek és szükségesnek tartom.

Az értékes és érdekes füzet kapható a szerzőnél. Ára 80 kr.

Néhány szó leányaink neveléséhez.

„Ti vagytok az élő költészet
S minden egyébb rideg.“
Longfellow.

A még megoldásra váró sok társadalmi probléma közt nem utolsó helyet foglal el leányaink nevelésének kérdése is, mert a mit eddig ebben a fontos kérdésben tettek, az csak merő kísérletezés volt. Átcsaptak minden okszerű átmenet nélkül egyik végletéből a másikba. Mig ezelőtt a nő szellemi fejlesztésére vajmi csekély gondot fordítottak és meg voltak elégedve, ha a leány a házi teendők alapos ismerete mellett még irni-olvasni is tudott; addig a mostani modern leánynevelés csupa tudákos nőket nevel, a kik mindenhez értenek, csak ahhoz nem, a mi a nő voltaképeni hivatása, feladata, hogy t. i. miként kell házat vezetni, a családot és környezetét boldogítani.

Mivelik a nő értelmét, de szívet, jellemét, kedélyét, jellemzőségeit parlagon hagyják.

Ezelőtt az anya volt leányának nevelője, oktatója, aki, ha nem is oktathatta leánygyermekét mindenféle modern tudományokra, de nevelésével legalább nőiességet, ember-szeretet és a családi élet iránti fogékonyságot csepegtetett szívébe és bevezette mind-ama ismeretekbe, amiket a leánynak, a le-

endő háziasszonynak és majdani anyának okvetlen tudnia kell, hogy családját, környezetét boldogíthassa.

A mostani leánynevelési rendszer elvonja a leányt anyja védszárnyai és jótékony befolyása alól. Az a sok elméleti tanulás, nyelvismeret, zene, táncz, festés stb. annyira igénybe veszik a tanuló leányt, hogy az anyját sokszor csak az étkezésnél látja és így fogalma sincs arról: mi is tulajdonképen a nő hivatása, rendeltetése a tanulás, regény-olvasás és a korzón való sétáláson kívül?

De maguk az anyák is fölötte elhanyagolják leányaik házi nevelését, bunnokra és házi nevelőkre bízzák azt, nem tudván, hogy az anyát senki és semmi sem pótolhatja. „Ha az anyák tudnák, mily fontos szolgálót tesznek a társadalomnak a gyermek neveléssel, úgy soha másra nem bíznák azt, hanem maguk végeznék“ mondja Spenczer.

Sajna, a modern anyának nem jut ideje, hogy gyermekével foglalkozzék, valamint a fin de siècle gyermekeknek nem jut ideje, hogy szüleiket szeresse. A séták, bálók, jour fixek, a regényolvasás vendégek fogadása, a „tracs“ no meg a kényelemhez való hajlam elvonja az anyát gyermekétől. Az atyáról nem is szólok! Ezt az életet ezer meg ezer gondjai, a kávéház, kaszinó, klub, kártya stb. okupálják annyira, hogy gyermekeinek nevelésére nem is gondolhat. De minek is gondoljon vele? Nem járhatja-e azokat ovodába iskolába? Nem tart-e nevelőnőt, bonnt? Nem járta-e korrepetitort stb.

Nem tudja azonban, vagy nem akarja tudni, — mert az utóbbi kényelmesebb ám, — hogy iskola, nevelő, bonn, korrepetitor még koránt sem pótolja a szülőt. A modern felvilágosodás korát éljük. A gyermek korán lesz érett és korán kezd kritikát gyakorolni — gyakran megdöbbenő és sujtó kritikát — saját szülei fölött. Mi paedagogusok, nevelők, kik egész életünket a gyermekek közt éljük, látjuk, mily hatással van a szülők ezen „nemtörődőmsége“ a gyermekek kedélyére, lelkére. — A minap figyeltem meg két — hat-hét éves — leánygyermeknek beszélgetését.

— Te Erzszi, sok új ruhát kapsz te; ugy-e téged nagyon szeret édes anyád?

— A madam, az szeret, de a tata, mama nem szeret; soha sem játszanak velem, még csak meg sem csókolnak!

Egy hittani óra alkalmával fejtegettem a tiz ige ötödik parancsának fontosságát. Elmondtam mennyire fáradságos a szülők gyer-

nagy zsákmányával, a mit a gazdag ur egy darabig szóvalanal nézett. Majd megszólalt:

— Ejoye, ejnye, mit vergődik kend, hiszen ugy se bir vele . . . Vegyen belőle a mennyit elbir.

Az anyós körülölelte a lisztes zsákot mohósággal és ijedten!

— Oh csókolom kezeit, de bizony felbirom én, csak egy kicsit elfáradtam.

Nem is engedte el többé a zsákot. Huzta, vonta, aggódó pillantásokat vetve a gazdag urra. Csak egyszer kint legyen a zsákmánnyal az utcán. Csak már kint lenne. A szemei megteltek könnyel, vékony, csontos kezein megdagadtak az erek, de nem hagyta . . .

Oh, nagyon megható volt az anyó tehetetlensége. Szeretett volna hangosan kiáltani, sirni, gyámoltalanságában. Fölvette, megint elejtette a zsákot a kapzsi inséges hangya. Pedig ha belátná, hogy nem ér semmit az erőszakoskodás és annyit vinne el zsákmányból, a mennyit bir, már otthon lobogna a láng régóta a hideg tűzhelyen és sütné a kalácsot is.

Azon való aggodalmában, hogy elker-

getik és elveszik tőle a zsákmányt, visszavissza nézeget a gazda urra és bizonykoyott.

— Meglássa az ur, elbirom . . . Nyolcz gyerek nőtt fel a karomon, nyolcz, az apjukat is esztendeig a két karommal emelgettem ki az ágyból. Most is emelgetném, ha még nem halt volna meg. Meghalt . . .

Lecszusztott egy pillanatra a két karja a zsákról és egy kis csöndes elsíratásba fogott az öreg . . .

Tisztelt olvasóim, a dráma már közeledett a szomorú végéhez. A szegény anyó hasztalan iparkodott: a küzdelem megbirhatatlan volt.

De erőszakoskodó volt ő kelme. Pihent, pihent és újra kezdte. Én láttam már, hogy képes inkább az életnek ez az inséges öreg hangyája odafeküdni a zsák és a fa mellé és ott a kimerülésben meghalni, de nem hagyja a zsákmányt. Mikor ez neki van szánva.

A gazdag ur, a ki ezt nézte, nem lelketlen volt, hanem mély szívü pszihologus és látta, hogy im ez az inséges anyó a szegény ember, az a nehéz zsák pedig az élet.

Az anyóka mindig elülről kezdte. Mikor

veszteni kezdte a türelmét, kivett a zsákjából egy tenyérnyi lisztet és gyönyörködött benne:

— Milyen fehér, milyen szép, milyen édes, puha kenyér lesz ebből.

Ettől aztán újabb kedvet kapott és nem tágitott, míg végre a gazdag ur, befejezte szépen, mesébe illően a hangya drámáját.

Eltűnt s aztán néhány pillanat múlva előugrott egy markos legény.

— Hé, anyó, kiáltott az asszonyra, idevele.

Nagyon megijedt az öreg asszony:

— Ne bántsd, édes fiam nekem adták.

— Hát majd én meg elviszem kendnek a lakására.

De nem hitt neki az anyó.

— Honnét jöttél fiam?

— Honnét? A meséből.

A ficzko eltalálta: a meséből jött. Elvitte az egész zsák lisztet és a fát, az anyó tipegett utána és dicsérte a Jézust . . . a jó Jézust.

A ficzkonak meg se roppant a válla, jól végezte a dolgát, de erős is volt nagyon. Hisz ő volt voltaképpen a mesében a jó sors, mely néha előugrik segíteni, ha valami gazdag ember rángatja zsinórját.

mekeik boldogságáért, jólétéért stb. t. Erre feláll egy 13—14 éves fiú és azt mondja. „En alig ismerem szüleimet.“ Mikor reggel felkelek, szüleim még alszanak. Én délelőtt 12 órákor ebédelek, hogy idejére iskolába mehessek, szüleim pedig 2—3 órákor érkeznek. Mikor este lefekszem, szüleim akkor nincsenek még otthon. Ime lesújtóbb kritikát már nem lehet gyakorolni, mint az a 6 éves leányka és az a 13 éves fiú gyakorolt saját szülei felett.

Régi közmondás: „Wie die Alten summen Aschwitsehern die Jungen“. Leány gyermekünk ily szellemben neveltetvén, folytatják ezt a nevelési módszert saját gyermekeiken. Vagyis a szülők nem törődtek az ő nevelésével, ő sem törődik gyermekeivel. Pedig az anyai szeretet azon meleg ágy, a mely a jó tulajdonságot, az erények egész kertjét érleli meg a gyermek szívében. Az anya a természetől rátermett lélektanára és buvára gyermekeinek. Csak az ő szeme képes gyermekeinek legelrejtettebb gondolatait olvasni. Gyermekeinek örömét, bánatát ő tudhatja meg leghamarabb. Az anya előtt feltárul a gyermek szíve, mint a virág kelyhe a nap éltető melegére. Ez az anya kerteszkedik a neki feltáruult gyermeke szívében: ültethet abba illatos virágokat és őrli mérget egyaránt. Olyanná nevelhet gyermekét a milyenné ő maga akarja. Az anya kezébe van életve gyermekeinek boldogsága, jövője.

A nő sok megpróbáltatásnak, sok viszontagságnak van kitéve. Az élete, boldogsága sorsa egy másik egyén életéhez, jelleméhez, szeszélyeihez van kötve: ez a férj. Erős lélekkel, önmegtartózással, szilárd jellemmel és Istenbe vetett tántoríthatlan hittel kell birni a gyenge nőnek, hogy válságos időben el ne tántorodjon, hogy csalódásainak közepette, hivatásához, esküjéhez hű maradjon. Azt a lelki erőt, ezt a jellemzilárdságot anyjától kell megtanulnia. A tanulás és nevelés summája pedig a szoktatás. A milyenné nevelni akarja az anya leány-gyermekeit, — olyannak kell lennie neki is.

Sok igazság van abban a közmondásban: „Nézd meg az anyját, vedd el a leányát.“ Szorgalmas, házas, erényes, jellemes, vallásos anyák gyermekei szorgalmasak, házasok, erényesek, jellemesek és vallásos érzületűek.

Scipiónak, Nagy Sándornak, a Gragchusoknak, Hannibálnak, Pojirhusnak, Gusztáv Adolfnak, Savoyai Eugennek, Wellingtonnak I. Napoleonnak, Széchényinek, Ötvösnek lelkes jellemes anyák voltak.

Nem inthetjük és nem figyelmeztethetjük tehát eléggé az anyákat, hogy különösen leánygyermekeik nevelésére első sorban ők maguk fordítsák a legnagyobb figyelmet és gondot. De amennyiben az a természetes állapot, hogy valaki anya, még nem elég ahhoz, hogy leánygyermekét okoskerően és tervszerűen nevelhesse — ha csak otthon a szülei háznál meg nem tanulta azt, azért ajánljuk a fiatal anyáknak, hogy a silány francia regények és a divatlapok olvasása helyett forgassák a neves paedagogusok és nevelők műveit. Az nem száraz tudomány: gyönyört és szórakozást találunk benne és megtudjuk, miként kell nevelniök legdrágább kincsüket. Ilyen művekkel — mint pl. Smiles a Jellem; Szász Károly a gyermekszoba; Pestalozzi: Miként neveli Gertrud gyermekeit? M. Lazarus: A lélek élete, Beneke: nevelés és oktatás, dr. Boros: A csecsemő és a gyermek, Jean Paul: Levana stb. — minden mivelte anyának birnia kell, hogy megtudja, miként, mily irányban nevelje gyermekét.

Vajha minél többet foglalkoznának az anyák gyermekeik nevelésével, vajha minél nagyobb gondot fordítanának az anyák a gyermekszobára és nem biznák gyermekeiket csodákra, bannokra, bérelt egyénekre. Végre: vajha megszívelnék a t. anyák e szerény sorokat!

Kuti Zsigmond.

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaszadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12,6 d. u. 2—5 óráig tartanak. Az írtató, kiadó-hivatal s az irattár a felelők felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óráig, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

Zeneestély a „Bika“ kávéházban: hétfőn M a g y a r i testvérek, szerdán R á c z Károly. Az „angol királynő“ szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

A Gönczy-egyesület „Otthon“-a Keresk akadémia palotájában.

Sétahangverseny a „Margit“-fürdő vendéglő disztermében minden vasárnap délután 4 órákor a 39. gyalogezred zenekara.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, s.ombaton d. u. 3—6-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Ke d e n előkészítő csoport. S z e r d á n és p é n t e k e n haladó csoport.

— Elhalasztott városi közgyűlés. A mai nap délelőtti 9 órájára volt kitűzve az a rendkívüli közgyűlés, melyen a községek rendezéséről szóló törvény értelmében az Aron féle kis-nj-utcai és Barcsay-féle csoportjai telek megvételére hozott közgyűlési határozat fölött névszerinti szavazásnak kellett volna lefolynia. Gróf Degenfeld József főispán a rendkívüli közgyűlést megnyitván, konstatálja, hogy a törvények szerint a szavazáshoz és jogérvényes határozat hozatalához szükséges létszámú törvényhatósági bizottsági tagok nincsenek jelen; azt indítványozza tehát, hogy a mai közgyűlésre kitűzött tárgyak elintézésére újabb határidőt tűzzön ki a közgyűlés. Az újabb határidőt f. hó 27-én délelőtti 10 órára állapították meg, a mikor tárgyalni fogják az utadópénztár zárszámadásait is. A városi tanács az Aron Miksa házának megvételére, s ugy ezen teleknek mint a Varga-szín telkének beépítéséhez szükséges 450 ezer forintnyi 5%-os új kölcsön főtételére nézve azt javasolja hogy az egészen külön kölcsön legyen az 1890-ben nagy építkezésre megszavazott kölcsöntől; de mielőtt az új kölcsön effektuálnék, ideiglenesen az a 300000 frt. használtassék fel, melyet a közgyűlés a házipénztár kárpótása végett a régi kaszárnyák bére elvesztése miatt illesztett be a 4736000 frt kölcsön keretébe. A Barcsai házért kért 18500 frtot pedig az iparoskola pénztár címén kezelt alapítványból javasolja fedeztetni a tanács.

— Személyi hírek. Igyártó Sándor a debr. kir. t. szék elnöke, egy hónapig tartó körútjából, mialatt a debreczeni kir. törvényszék kerületbeli kir. járásbiróságok időszakai vizsgálatát végezte, tegnap Debreczenben visszaérkezett s hivatalát elfoglalta. Faragó Miklós állami állatorvos Budapestről, a hol 6 hétig a földmívelésügyi miniszter megbízásából a sertésvész és a takonykóros lovak vizsgálatánál működött közre — visszaérkezett Debreczenbe s működését, miben azon idő alatt Dankó István nyiregyházi állatorvos helyettesítette — megkezdte.

— Istentisztelet. Az ág. ev. hitv. templomban vasárnap d. e. 10 órákor Mohr Béla segédlelkész istentiszteletet tart.

— Egyházkerületi gyűlés Debreczenben. A tiszai ág. evangélikus egyházkerületnek ez évi augusztus hónap tartandó közgyűlése Debreczenben fog lefolyni. E tárgyban az egyházkerületi és a helybeli ág. ev. egyházi hatóságok között most folynak a levélváltások.

— Halálozás. Dragota Ignác, köztisztviselőben állott macsi-pusztai nagybirtokos, ottani tanyáján tegnap délután elhunyt. — A haláleset hírére városszerte őszinte részvétellel haladják, mert e tipikus debreczeni polgárt, akit jószívűen közönségesen „Náci bácsi“-nak hívták, aki mint huszár-főhadnagy végigküzdötte a szabadságharcot és akinek vendégszerető házában sokan ösmerték, mindenki szerette és becsülte. A közéletben ugyan nem vágyott szerepelni, inkább mintaszerű gazdaságának és családjának szeretett élni. A megboldogult még nem rég életerős férfi volt, de az utolsó években huzamosabb ideig betegeskedett. Mostanában ismét erősebben támadta meg régi baja s tegnap kiragadta övéi karjai közül. Özvegyén, e lelkes honleányon kívül, ki minden évben megkoszoruzza a szabadságharc elesett hőseinek sírjait, leánya *Natalia*, *Boczkó Sámuel* r. főkapitány neje és fia *Miklós* III. é. gazdasz, valamint testvére *Novelli* Edéné gyászolják. — Családja következő szomorú jelentést adtak ki:

„Mély fájdalomtól megtört szívvel tudjuk szeretett jó férjemnek, vajda-hunyadi és felső-szilvási Dragota Ignác földbirtokosnak, 1848—49-iki honvéd-huszár főhadnagy, Debreczen szab. kir. város bizottsági tagjának folyó hó 6-án, életének 65-ik, boldog házasságának 35-ik évében, súlyos szenvedés után bekövetkezett elhunytát. A megboldogult földi részei f. hó 2-án, d. u. 4 órákor, a róm. kath. egyház szertartása szerint, a Pusztá-Kis-Macsi tanyán fognak, az ottani családi sírboltban elhelyeztetni. Az engedtelő szent miseáldozat folyó hó 11-ikén reggel 8 órákor fog az egék Urának bemutatattani. Debreczen, 1895. június 7. — Bánatos özvegye: Dragota Ignác szül. Fründt Anna, Gyermekei: Dragota Natalia férj Boczkó Sámuelné; Dragota Miklós. Veje: Ifj. Boczkó Sámuel, Testvérei: Novelly Edéné szül. Dragota Anna. Az örök világgosság fényeskedjék neki!“

— A diákok köszönete. A magyar diákszövetség elnöksége következő levelet küldötte a tanácshoz „Tekintetes Város tanács! A budapesti „Egyetemi Kör“ bizottsága s az „Országos magyar diák szövetség“ központi elnöksége a Debreczenben f. évi május havában tartott országos deák-kongresszus alkalmával midőn a magyar ifjuság képviselői Debreczen szabad királyi város szíves vendégszeretettel élvezni szerencsések voltak, a Tekintetes Városi Tanács részéről tanusított nagybecsű támogatásáért és kegyes áldozatkézségéért őszinte háláját és köszönetét fejezi ki. Mély tisztelettel Budapest 1895 jun. 4-én *Oppler* Emil elnökhelyettes. *Csatho* Ernő főjegyző.“

— A Nőegylet negyedszázados jubileuma. A debreczeni jótékony nőegylet vasárnap ünnepli negyedszázados fennállásának jubileumát, következő program szerint: 1. Elnöki megnyitó. 2. Ünnepi beszéd. Tartja *Joó István* főtitkár. 3. Az egylet története. Felolvassa. *S. Szabó József* titkár. 4. Pénztári jelentés *Szűcs Kálmán* pénztárostól. 5. Jelentés a választmány intézkedéseiről s annak kapesán választások. — Debreczen 1895. jun. 6. A nőegylet elnöksége.

— Eljegyzés. Városunkban is általánosan ösmert s széles körben kedvelt, *Paksy József* kassai kir. főügyész helyettes, bájos és nagyműveltségű leányát eljegyezte *Samarjay* Károly pozsonyi kir. alügyész. A tiszta szerelemből kötendő frigyhez a nagyszámú ösmertők, tisztelők s rokonok őszinte szerencsekívánatai fűződnek.

— A koronázás évfordulója. A helybeli kereskedelmi akadémia az idén is, mint minden évben a koronázás évfordulóján iskolai ünnepélyt rendez, melynél az összes ifjusági egyesületek közreműködnek. Délután 3 órákor az „Önképzőkör“ magyar- és idegennyelvű szakosztálya ünnepélyes záróülést tart, melyen a nyertes pályaművek felolvastatnak. Közbe az egyes növendékek szavazatai, a dalárda hazafias dalai valamint a zenekar által előadott alkalomszerű zenedarabok változnak. Öt órákor a „Tornakör“ rendez házidijversenyt. A növendékek szabad- és rend-

gyakorlati után a tornakör tagjai közt egyénekenkénti versenyek lesznek az összes szereken, a magas és távolugrásban, a súlydobás- és súlyemelésben stb. Az ezen versenyek nyertesei részére a tornakör ezüst- és bronzérmeket készítettett, melyek az iskola évszázó ünnepélyén a győztesek közt kifognak osztatni. — A mint halljuk az akadémia növendékei ezen ünnepélyre serényen készülnek.

— **Életveszélyes csolnakázás.** A csolnakázó fő, most, hogy a meleg nyári napok vannak mindég megtelik sport emberekkel. Ez még nem baj, hogy felnőttek csolnakáznak kik jobban is tudnak vigyázni magokra, de akkor ha 10—14 éves ifjak egyedül, minden felvigyázat nélkül mennek a vízre, gyakran szerencsétlenség történik. Játsoznak a vizen, felfordítják ladikjaikat s gyönyörködnek abban, ha egyik másik megfürdik a vízben. Testgyakorlatokat is végeznek ilyenkor sandalinba ülnek s felálva eveznek végig a vizen. Ilyen multságba gyönyörködtek ünnep második napján a csolnakázó fő vendégei. Egy negyedik gimnasiunumbeli tanuló sandalinezett s gymnasztkált is egyuttal. — E közben egyensúlyt veszítve, kibukott a sandalimból. A kis gyermek kétségbeesetten küzdött a vízben s a sok néző közül nem akadt senki sem, ki segítségére ment volna. Már lemerült a vízbe, midőn egy másik tanuló Szakács Pál sandalinjával közelébe evezett s nagy erőfeszítés útján sikerült neki a már félholt gyermeket megmenteni. Idején való volna, ha a rendőség intézkednék, hogy gyermekek felügyelet nélkül ne menjenek csolnakázni, mert a múlt évben s a két évvel ezelőtt történt esetek fordulhatnak elő: a szülők bánatára gyermekeiket holtan vízszik haza.

— **Érdekes fogadás.** A mint említettük, Kaempf Róbert 37. gyalogezredbeli főhadnagy fogadott, hogy Nagyváradról 20 óra alatt elgyalogol az onnen 105 kilométernyire fekvő nagyvadási pusztára, Csanak János birtokára. A fogadást fényesen megnyerte, amennyiben május hó 31-én éjjel 11 óra 30 perczkor elindulván, június hó 1-én, azaz másnap délután 3 óra 45 perczkor megérkezett a nevezett tanyára; tehát 15 óra és 25 percz alatt, mely idő alatt 1 óra és 25 perczet töltött el pihenéssel. Vagyis tulajdonképpen 14 óra alatt tette meg a 105 kméter utat s eszerint egy-egy kilométert 8 percz alatt tett meg. Ez idő alatt 8 liter sört és bort s mintegy 3 liter vizet és egy kis pörköltet fogyasztott el. Testsúlyából 2 kg. 60 lédékát veszített. A fogadás — hogy utközben semminemű járművet nem használ föl — tisztai becsületszóra történt.

— **A száz forintos vendég.** Nagy volt az öröme a mai napon Grossmann Ferencz salétrom-sori vendéglősnek, mert olyan vendége akadt, a minő nem mindennap vetődik ki a salétromsori hotelekbe. Szilágyi Károly, ó-radnai születésű, most helynelküli kereskedő-segéd volt, a ki már délelőtt állott be vendégnek s nagyszabású intézkedéseit Grossmannék annál szívesebben teljesítették, mert száz forintost mutogatott és ezzel tökéletesen elbájolta környezetét. Hét cigány huzta Szilágyinak a legfőbb-mászóbb nótákat, ezeknek hét ebédet adott, böven evett-ivott ő maga is, — kihozatott 75 üveg sört, sőt több ízben pénzt is adatott Grossmann által a türelmetlenkedő moréknak, mert — a mint mondogatta, — nem akarja a százaszt fölváltani. Mikor a számla már felrugott 29 frtra, a vendéglős úgy 7—8 óra tájban ellenállhatlan vágyat érzett a százassal való megösmerkedésre és ekkor kitünt, hogy a tüntelőleg mutogatott banknóta százasnak ugyan százas volt, csak hogy olyan százas, a minőt a szinpadigavallérok osztogatnak nagy bőkezűséggel. Szinpadigavallérok készült pénz, a többi közt „Bolondnak papérez is jó” fölírással. A holtra rémült vendéglős rendőrt hívott s a száz forintos vendéget bekísértette a városi házi dnyiba, ahol elmélkedhetik a szinpadigavallérok közötti különbsége felett.

— **A ki a rendőrt bántja.** J. G. kereskedő üzlete előtt tegnap este egy részeg ember feküdt. A rendőrök a részeg embert beakarták kísérni s J. nem akarta megengedni. A rendőrök mivel a részeg ember mozdulni sem tudott, nem akarták engedni hogy az utcán feküdjék, de J. mindenáron megakadályozta a rendőröket. Szó szót követett s J. mérges lett amiért a rendőrök nem engedelmeskedtek neki s megtámadta őket. A bántalmazott rendőrök feljelentették a kereskedőt.

— **Elfogott tolvajok.** Rég körözött tolvajokat csipett el ma reggel a rendőség. Peka József és Dobos András kubikosok B.-Ujfaluból megszöktek s az ottani előjáróság megkeresést intézett elfogatásuk iránt a debreczeni rendőséghez. A két jómadár kedvező alkalomkor belopódzott a többi munkástársaihoz s azoknak mindenét ellopták. Elfogatásuk alkalmával a lopott tárgyak egy részét megtalálták náluk.

— **Egy népször.** A „Moll-féle francia borszesés só” által a betegeknek egy ép oly gyógy hatása, mint olcsó szer nyújtatik köszvényes és csuzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 90 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító által, Bécs, Tauchlauben. 9. A vidékgyógyászterákiában és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyár-jelvényével és aláírásával.

Miniszteri rendelet a sertésvész ellen.

— Ma érkezett a városhoz. —

Debreczen, június 7.

A földmivélsügyi miniszterium Miklós Ödön államtitkár aláírásával tegnap rendeletet bocsátott ki az ország összes törvényhatóságaihoz, ama hatósági intézkedések tekintetében, amelyek a ma már országszerte jelentkező sertésvész fellépésével nyomban foganatosítandók.

Ez a rendelet ma megérkezett Debreczen városához is és a miniszter abban utasítja a közönséget, hogy gondoskodjék arról, hogy e rendelet intézkedéseiről és utasításairól az érdekeltek mihamarabb és minél alaposabb tájékoztatást nyerjenek s főleg az egyszerűbb föld népe kellőképen kioktattassék az abban foglalt rendelkezések lényege felől, különösen pedig arról, hogy állataik megbetegülését pontosan jelentésük be, mert csak így számíthatnak a betegség föllépése esetén arra, hogy pusztulásnak kitett állataikat az állam az ő kártalanításuk mellett magához váltja s ekként őket nagyobb károsodástól megóvja, e súlyos csapástól egyszersmind az egész környező vidéket s az országot is mihamarabb megváltja.

A rendelet intézkedéseiből a következőket emeljük ki:

A mint a sertés a sertésvész tünetei mutatkoznak, ugyancsak sejtteni lehet a vész fellépését, a községi előjáróság az illetékes elsőfoku hatóságok erről táviratilag, vagy külön küldönczezel azonnal értesíteni tartozik.

Addig is, míg a hatóság a színhelyen megjelenik, az előjáróság köteles a beteg, vagy gyanus állatot a többiektől elkülöníteni. Aztán intézkednie kell, hogy a községben levő többi sertések a határból ki ne hajtassanak, hogy a trágya csak mézstejjel való fertőtlenítés után hordassék ki és hogy az egész sertésállomány lehetőleg ólakbar helyeztessék el, hogy marhalevelek ki ne állittassanak és hogy a már kiadott levelek az illetőktől bevonassanak, hogy hentesek, és marhakereskedők a községben levő ólakba be ne mehessenek, hogy a község utcáin sertések keresztül ne hajtathassanak, hogy minderről a szomszéd községek értesíttessenek, hogy az elhullt sertés azonnal a peczérhez szállittassék és ott őrzendő addig, amíg

az első foku hatóság és az állatorvos megérkezik és hogy végül a községben levő összes sertések összeirassanak.

Az első foku hatóság azonnal jelentést tesz a földmivélségi miniszteriumhoz és intézkedik, hogy a legközelebbi állami vagy hatósági állatorvos azonnal a helyszínére menjen a vizsgálat megejtése végett.

Ha a vizsgálat nem konstatálta a sertésvész fennforgását, a megszabott előzetes intézkedések azonnal hatályon kívül helyezendők.

Gyanus sertéseknek fogyasztási czélokra való vágása nem tilos, de csakis állatorvosi szakvélemény alapján értékesíthető.

A sertésvészben elhullt állatok azonnal a peczérhez szállítandók, a mennyiben azok ipari czélokra fel nem dolgozhatók. A legelőn elhullt állatok hullái, ha azok szállítása — a távolság folytán — veszélylyel járna a legelőn ásandók el.

A sertésvészben megbetegedett vagy elhullt állatok trágyája és ételmaradványai öt százalékos friss mézszoldattal alaposan fertőtlenítendők.

Megfertőzött udvaron a zárlat megszűntetése előtt újabb sertések be nem állíthatók.

Tekintettel a sertészásznak rendkívüli veszélyes voltára és arra, hogy a vész legkönnyebb módon a hizott strtések által terjeszthető el, a rendelet a *disznókkal való házalást feltétlenül tiltja* és utasítja az összes hatóságokat, hogy a rendelet végrehajtását szigorúan ellenőrizzék.

A rendelet egyik melléklete pedig leírja azokat a betegségi tüneteket, amelyeknek alapján laikus ember is felismerheti és a sertés orbáncztól megkülönböztetheti a sertésvést.

A sertésvész lényegében mint *tüdő* és bélglyulás folyik le és majd az egyik majd a másik betegségnek a jelenségei szembeötlőbbek. Rendesen lázzal és étvágytalansággal kezdődik, a mihez később nehéz légzés, köhögés és heves hasmenés csatlakoznak. A már súlyos betegek tátozt szájjal, szuszogva vagy hörögve lélekeznek, nagy fokban lesóványodottak és elszegényültek, lehorgasztott fejjel, mintegy bódultan és rugdalózva járnak. Állandóan vagy legalább is sokat fekszenek, feikelni alig bírnak és mihamar újra össze esnek. A betegség végefélé a hason és a czombok belső felületén lencse, egész borsó nagyságu, körülírt sötét-vörös foltok tűnnek elő vagy pedig nagyobb kiterjedésű kékes vörös elszinesedés látható a hason melkason, nyakon és füleken.

A betegség lefolyása igen különböző, amennyiben enyhébb esetekben 15—16 napig sőt tovább is elhúzódik, ellenben heves járványok alkalmával rövidebb lefolyású és pár nap alatt elpusztítja az állatokat.

Táviratok.

Merénylet Faure ellen.

Budapest, június 7. (A D. E. er. távirata. Érkezett d. u. 4 órakor.) Felix Faure, a francia köztársaság elnöke ellen merényletet akartak elkövetni, azonban a merénylet nem sikerült s a merényletet elkövetni szándékozott egyik bűntársát: *Hillairand* nyeregkészítőt elfogták.

Elitelt rablógyilkos.

Budapest, június 7. (A Debr. Ell. ered. táv. Ér. d. u. 3 ó. 30 percz.) Petus Sámuel háromszoros rablógyilkost a miskolci kir. törvényszék ma életfogytiglan való fegyház-büntetésre ítélte.

Adakozások a nőegyleti árvaházra.

Özv. Szallár Ferenczné és Vértessy Lajosné urnók gyűjtése a Nagy- és Kis Hatvan utcán.

Özv. Vértessy Lajosné 5 frt. — Puky Gyuláné 2 frt. 50 kr. — Márk Endréné, Hegedűs Istvánné, Györfly Aladár, Simonffy Gyuláné, Kiss Aroné, Likstein Sámuelné, Lengyel Imréné, 2—2 frt.

Juhász Ignác, Cserna Vinczéné, Koszorus Lajosné, Lukács Ignátné, Dr. Somogyiné, Fráter Gyuláné, Varga Bálintné, Vimsay Gézáné, Riesz Henrikné, Bálint Sámuelné, Némethy Lajosné, Bignióné, Dr. Tüdös Kálmáné, Hirsfelderné, Steiber Gyuláné, Udvarhelyi Károlyné, Kovács Józsefné, Koncz Elekné, Szűts tanárné, Likstein Menyhértné, Harstein Fried Emilné, Tikos Ferenczné, Pásztor Istvánné, Csicsó Lajosné, Kiss András, Rózsa Sándor 1—1 frt.

Kanengiszter Ida, özv. Somogyi Dánielné, Fábrián Károlyné, Récsy János, Csonka Zsigáné, Kulman Jánosné, Niházy Dániel, Kohn Lajos, özv. Bacso Ferenczné, Altmanné, ifj. Ungvári Mihályné, Csengery Ferenczné, ifj. Balogh Istvánné, Schvarcz Józsefné, Papp Péter, Kovács János 50—50 kr.

Özv. Kleinné, özvegy Niházy Dánielné 40—40 kr.

Grünfeldné, Biróné, Spira Ferenc, Silbermann, N. N., N. N. 30—30 kr.

N. N., Schvarcz Lajosné, Vig Mihályné, Erdős Béláné 25—25 kr.

Liderman, Baranyai Sándor, L. G., Gutman Menyhértné, Rozingerné, Raics Herman, N. N., N. N., N. N., Fülöp János, N. N., Siff Dániel, Csengeri Ignác, Képes Mór, özv. Csengeriné 20—20 kr.

N. N., Grósz Sámuel 15—15 kr. Krószné, N. N., Rontingerné, Troger József, N. N., Wikliszger, N. N., Sz. G., N. N., N. N. 10—10 kr.

Id. Harsányi Jánosné, Tóth Ferenczné, Sner Sámuelné, Balogh Ferenc 1—1 véka buza, ifj. Bányay Istvánné, ifj. Ménes Mihályné 1/2—1/2 véka buza, Riesz Károlyné tűzifa. — A kegyes adakozók, kik az árvák sorsán könnyíteni kész szívvvel törekedtek, fogadják az árvák nevében a nőegylet hálás köszönetét.

Női neveink eredete és jelentősége.

A jelenben divó női keresztnévek eredete sok mindenféle idegen nyelvben keresendő és majd valamennyinek meg van a maga jelentősége is.

Igy a görög nyelvből származnak a következő nevek: Ágnes (a szűzies), Dora (az eszes), Dorottya (az Isten ajándéka), Laura (a résztvevő), Ilona (görögül Helena — a tündöklő), Irén (a békeszerető), Katalin (a szemérmes), Melania (a sötét, — fekete).

Latin eredetűek a következők: Beata (a boldogságos), Klára (a tiszta), Clementina (a nyájas), Emilia (az illedelmes), Francziska angolul Fanny, francziául Fanchon (a szabad), Leonia (a bátor), Luezia (a felvilágosodott), Margit (a gyöngy), Natália (az életvidám), Ottilia (a szerencsés, boldog), Paula (az alacsony származású), Róza (a róza-szép), Sabina (az elrablott), Ursula (a medve-erős).

A héber vagy más keleti nyelvből származik Anna (a kedves), Alina (a magasztos), Erzsébet (az Istentől megáldott), Gabriella (az isteni), Izabella (a szemérmes), Janka (a kegyadomány), Márta (a szomorú), Mária (az akaratos), Rebeka (a meghizott), Sára (az uralkodó), Zeuzsanna (a lilomtisztá),

Szidónia (a halászleány), Zaira (a látogató), Zalamira (a ragyogó).

Más nyelvek eredetűre vezethető vissza: Berta (a fénylő), Brigitta (a ragyogó), Emma (a házias), Hedvig (a harcziás), Matild (a hős), Selma (a gazdag) és mások.

A mint látjuk, nagyon kevés az őseredeti magyar női nevek és csak az vigasztal, hogy ez így van minden európai népnél.

Goldmár király.

— Regény. —

Írta: Sz. Buday Etel.

Folytatás.

Óh Istenem! Alig nyílt számomra a boldogság virága, már sirathatom kora hervadását, mit a kétely fonnyasztott el.

Óh, szívem választott királya! Nem volna te lélekben hát az az igaz „Goldmár király”, ki ha nem is száll alá a pásztor lányhoz, de fölemeli azt magához?

— Nem... Nem, sugalta igazság szerető szívem, ez nem lehet így. Csak nagy a gát a mi bennünket elválaszt; eredetem, mely Judás vérből származott, melyet népünk által elítélt, felfeszített Isten fia, halálával nem váltott meg.

Soká fentbeszélgettünk barátnőmmel, szomorúan értekezve a közeli elválásról, a jövődőről, melyet átláthatatlan köd fedett előttünk.

XI.

Midőn eltávoztam Jónétól már éjfél múlt. Igen nyughatatlan voltam, pihenésre nem is számítottam, zaklatott kedélyem mellett, azért elhatároztam még az éj tartalmán minden holmim bepakolni, hogy teljesen elkészülve legyek az utazásra.

De eszembe jutott, hogy az előtt való nap, egy rajzkönyvemet hagytam a könyvtárba, melybe berajzoltam a könyvtár helyiséget, tehát e könyvemért felmentem a könyvtárba.

Midőn beléptem, meglepett, hogy az egyik karos tartóba még égtek a gyertyák, holott senki nem volt a helyiségbe, legalább én senkit nem vettem észre és szinte megörvündtem, hogy bementem az égve felejtett gyertyákért.

Rajzkönyvem nem találtam a szokott helyen. Keresni kezdtem székeken, asztalokon, könyvpolczokon, de sehol sem találtam.

Tűrelmet vesztettem kutattam tovább. Ugyan azon polczhoz jutottam, hol az öreg grófné keresgélt éjjel, de a földre halomba dobálva találtam az egyik polczról a könyveket. Azon hiszemben, hogy rajzkönyvem e hönnyhalmaz közé kerülhetet, kutatni kezdtem az ó kori klasszikus művek között. Rövid keresésre, nem rajzkönyvem találtam meg, hanem ugyan azon kis könyvet, melynek egyik külső oldal lapját, a grófné felhasított késével.

Különös ellent álthatatlan vonzódással vizsgáltam a könyvecske öreg betűs, elsárgult papir lapjait, melyekből egy szót sem tudtam megérteni. mivel görög nyomtatvány volt, így tehát külső borítékát néztem érdeklődéssel, mely aként volt, mint az öreg grófné elbánt vele. Egyik oldala kidombordottabb volt mint a másik, olyként tűnve fel, mintha alá lett volna rejtve valami.

Önkénytelen nyultam alá, önmagamnak nem tudva tettemről számot adni.

Azt hiszem nem a tudni vágy vezérelt mivel kíváncsi soha nem voltam, hanem a mindenható Isten különös akarata és a könyv borboritéka alól egy több révbé hajtott, elsárgult iratot vettem ki.

Kezem megrándult a papir érintésére és megszeppenülve, hogy a mások tulajdonához nyultam, előbbi helyére vissza akartam helyezni, a midőn is tekintetem megakadt czim lapján, hol atyám nevét, nagy ritka betűkkel írva megláttam.

Egész valómban megrendültem s külö-

nös villágosság terjedt agyamba, melyeket a betűk sugároztak ki és megérzettem, hogy azoh irat deríti fel, az öreg grófné irántami gyűlöletének titkát.

Minden tartózkodásom legyőzve, felbontottam az iratot, mint jogos tulajdonomat, melyet olvasva még inkább meg is győződtem hogy jogos tulajdonom volt: mivel soha nem ösmert, elhalt szegény atyám végakarata tartalmazta.

Atyám, gróf Csáthy Andrást, az öreg grófné férjét bízta meg, hogy egy millió értékű vagyonát anyámnak és nékem mint egyedüli örökösöknek, végrendeletével együtt szolgáltatassa át.

És a gazdag főúr, megtartotta gonoszul vagyonunkat, mit a szegény zsidó évek óta küzdelmével szerzett meg. S míg mi nélkülözöttünk, míg anyámat a nyomor korán sirba dönté és én a mások kegyelméből csaknem alamizsnán nőttem fel; addig ő a nemes, a nagy ur, jogtalan élvezte elrablott vagyonunkat.

Kifürkészhetetlen az Isten nagy hatalma, mely oda vezérelte az áldozatot, hol igazságra talál.

A végrendeletből megtudtam, hogy atyám kiment Amerikába vagyont szerezni, hová anyámat áldott állapota miatt nem vihette magával a hosszú utra, azért hátrahagyta megtakarított filléreivel azon szándékkal, hogy később maga után hozatja.

(Folyt. köv)

Közgazdaság.

Lovak takonykórja.

(Folytatás és vége.)

E kór három válfaját ismerjük 1. orr, 2. tüdő- s 3. bőrtakonykór; a betegség időtartamát illetően megkülönböztetjük a heveny s az idült takonykór; előbbi ritkábban, utóbbi heveny alakot ölthet, amidőn a bacillusok nagyobb mennyiségben a véráramba hatolva, ezen kifejlődésükre alkalmas talajban oly nagy mértékben elszaporodnak, hogy az állat halálát okozhatják.

A kór felismerése boncolás alkalmával nem nehéz, amennyiben ugyanazon elváltozások alapján történik, melyek részben már a klinikai kórisme alapjául szolgálnak. — Az orr nyálkahártyáján részint görcsök, részint fekélyek vagy az utóbbiak gyógyulása folytán keletkezett hegek találhatók; a fekélyek széle felhányt, belővelt, tömött, alapjuk szennyes váladékkal fedett, egyenetlen felületű s szalonnaszerű. E fekélyek a nyálkahártyáról a porcra vagy a csontra terjedhetnek, sőt az orr-sövényt egész vastagságában átlukaszthatják.

Tüdőtakonykóránál ugyszólván csak a tüdő képezi a megbetegedés egyedüli székelyét, vagy köles, vagy egész borsó nagyságú, kezdetben élénk vörös gyuladással góczok vannak, melyek a kór előrehaladt stádiumában középtűben elhalaványodnak, szélükön pedig szalonnaszerűen fénylők; míg később a gócz közepén genyszerű tályogok keletkeznek, melyek besűrűdvé vakolat-szerű góczokká alakulhatnak át. E góczok a tüdőhólyagcsákba a levegővel bejutott bacillusok által okoztatnak. Ezeket kívül vannak a tüdőkötszövetében székelők, melyek a tüdő meglevő góczaiból tovább vitt vírus letelepedésének következményei; ezek még előbb genyednek el, mint a fennemlítették. Némely esetben a takonykór a tüdőben lobos beszűrődések alakjában lép fel, mely lobos beszűrődés metszlapja kocsonyás kinézésű, megkülömböztetésül a hurutos gyuladásban szenvedett tüdőtől.

A bőrtakonykór más néven bőrféreg, csomókkal kezdődik, melyek a bőr szemölcsében, irhajában, vagy pedig a kötőszövetben székelnek, később szét esnek s összefolyva nagyobb tályogot okoznak, melyek a bőrt áttörve, fekélyeket idéznek elő; ezek szomszédságába a nyirokedények is gyuladásba jöve, vastag, csomókkal megszakított kötegekkel alakulnak át körülöttük a kötőszövet

tulteng s az ugynevezett elephántlábát idézi elő.

A kórismét élő állaton megállapítani már nehézebb, ha csak a takonykór már nagyon előrehaladt stádiumban nincsen, midőn tipicus tünetei elárulják jelenlétét. A klinicus diagnózis a következő segédeszközökkel történhetik: 1.) a jellegző kórtünetek figyelembe vételével, 2.) orrtükör segítségével, 3.) az orr melléküregeinek kifurásával, 4.) az áll alatti mirigyek kivágásával, 5.) láznak mesterséges előidézésével, 7.) önfertőzéssel, 7.) átoltással, 8.) a bacillusok tenyésztése s végre 9.) mallein által.

A mi az elsőt, vagyis a typicus tüneteket illeti, ezek a következők: egyoldalú, genyes, nyúlós, részben piszkoszöldes színű orrfolyás; csomók, fekélyek az orr nyálkahártyáján, szalonnás alappal s felhánt széllel; egyoldalú, kemény alappal összeforrt áll alatti mirigydagaszt; csomók s fekélyek a bőrben, különösen a mirigyutak mentén; a bőr nagyfokú duzzanata, különösen egyes végtagokon s a has alatt; durva, fénytelen szőr, lesoványodás, elerőtlenedés.

2. Az orrtükör segítségével az orrsövény felső harmadában levő csomók s fekélyek is vehetők észre, ha pedig itt sem látszanak, akkor

3. a melléküregek kifurása által, ha fekélyek léteznek, biztosan konstatálhatók.

4. Minthogy kóros elváltozások az áll alatti mirigyekben is székelhetnek, ezek kivágása s boncolása sokszor biztos adatokat szolgáltat a kórismérést illetőleg.

5. Láz mesterséges előidézése, mint nem megbízható, nem vehető figyelembe ugyszintén

6. az önfertőzés sem.

7. Más állatokra való átoltás elég biztos módszernek mondható; ha ugyanis a takonykóros váladékkal szemár, ló s tengeri malacznak megsebzett orrnyálkahártyáját bekentjük, azon majdnem minden esetben a kór ki fog fejlődni.

8. A bacillusok tenyésztése s mikroskopikus kimutatása volna a legeslegbiztosabb mód a kórismérésre, ez azonban praxisban a bacillusok nehéz festése miatt nem igen alkalmazható.

9. A mallein, melyet a kórismérésre biztos szernek gondoltunk, mint azt már számtalan kísérlet igazolja, nem vált be minden tekintetben. — A mallein, a takonykórbacillusok anyagcseréjének productuma. E szernek bőr alá eszközölt oltás a takonykóros vagy ilyenre gyanus lónál látsz idézne elő; voltak azonban esetek, midőn a hőmérsék 2-2.5^o fokkal is emelkedett malleini új actióra s az illető állat kiirtása s boncolása takonykórt mégsem volt képes kideríteni, lehet, hogy e szer tökéletesbitése által a jövőben tényleg oly szer biztosítékába juthatunk, hogy e kórt, segítségével minden kétséget kizárólag kórismézhetjük.

A takonykór sok mindenféle más kóros elváltozásokkal összetéveszthető, ilyenek az orr s melléküregek egyszerű, chronicus hurutja; mirigykór (csikókeh); az orrnyálkahártya tüszőinek gyuladása; az orrnyálkahártya különféle traumaticus sérülései, különböző okokból ilődített orrfolyások, jó s rossz indultu dagasztok az orrnyálkahártyáján, élősdiak az orr üregben, a bőr különféle gyuladásai, petecsláz (typhus).

A takonykór gyógyítása nem lehetséges, sőt meg sem engedhető, mert az állategész ségügyi törvény értelmében, mihelyt a takonykór valamely állaton minden kétséget kizárólag megállapított, annak szőröstül bőröstül való kiirtását a hatóság haladéktalanul elrendelni tartozik.

E kórsvatossági hibát is képez, a mennyiben orrtakonykórál az eladó 15 napig, börtakonykórál pedig 30 napig svatol állatjáért. A takonykór emberre is át ragad s irtóztató kinok között, féltetlenül halált idéz elő.

A míg a malleinben egy feltétlenül meg-

bízható szert nem kapunk a takonykórismérésére addig csakis az előirt szigorú óvintézkedések állhatják némileg útját a kór nagyobb mérvű elterjedésének; s bántalom eltitkolása ugy sem ér semmit, mert feltétlenül halálos kimenetelű, egyáltalában nem gyógykezelhető s mint említém, az emberre is felette veszélyes.

Flochmann Emil
állatorvos.

* Milyen biztonságot nyerünk ha, valamely bizonylagos alapon álló biztosító társulatnál kötünk életbiztosítást? Az Ausztria nevű viszonylagos tőke- és járadék-biztosító-részvénytársaság e hónap 9-ikén tartandó közgyűlésen az igazgatóság befojja jelenteni, hogy a díjtartalékból mintegy 1,200,000 forint hiányzik. Az igazgatóság egyszermind indítványozni fogja, hogy redukálják a biztosítási összeget 20 százalékkal, úgy hogy Ausztria ezentul minden ezer forintra szóló biztosításért csak nyolcszáz forintot fog tényleg kifizetni, daczára annak, hogy a biztosítottak eddig a teljes díjakat fizették és ezentul is a teljes díjakat tartoznak megfizetni. Az Ausztria biztosításainak állománya az az 1893-ik év végén 34,875 kötvény volt, összesen 22.4 millió forint biztosított összegről.

Kiadó és laptulajdonos :

„Osokonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felölös szerkesztő: Eötvös K. Lajos.

Helyettes szerkesztő: Katona Imre.

„Barna“

Becses sorait vettem s értesitem, hogy a primás sorait, valamint tartalmát megkapta, sziveskedjen Urasága nekem arra módot nyújtani, hogy az összeget vissza küldhessem, valamint kéréseire levéllileg bővebb felvilágosítást adhassak.

Baráti üdvözzel

„Szivesség“

Jótekonyczélú Államsorsjegy

huzása június 26-án,

a nyeremények főösszege

160,000 frt.

2 frt eladási ár helyett

1 frt 60 krért

kapható

a „Közgazdasági Bank“-ban

és

a Dohány nagy árudában.

MOLL SEIDLITZ POR.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és aitestbántalmak, gyomorgöres és gyomorhív, között székrekedés, májbántalom vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi-szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Hamisítások törvényileg fenyítettnek.

MOLL-FÉLE FRANCIA
BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi

ha mindegyik üveg MOLL A. védjegyét tünteti fel és „A. MOLL feliratu ónozzattal van zárva.

A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési-szer köszvény, csusz és a meghűlés egyéb következményeinél legismerteseb népszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára: 90 krajczár.

Moll Salicyl-szajvize.

(Főalkatrésze: füzöllyavas sziksó.)

A mindennapi szájtisztításnál különösen fontos bármely kóru gyermekek, mint felnőttek számára; mert e szajvize a fogak további épségét biztosítja s egyszermind óvszer fogfájás ellen. Egy MOLL A. védjegygyel ellátott üveg ára: 60 krajczár.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS

MOLL A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által,

BECS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta póstautárvét mellett teljesíttetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Raktárak: DEBRECZENBEN Tóth Béla gyógyszerész, dr. Rothsnék V. E. gyógyszerész és Szent-Királyi Tivadar uraknál.

